

A Magyar Nemzeti Bank 11/2015. (VII. 22.) számú ajánlása a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások nyilvánosságra hozatali gyakorlatát érintő egyes kérdésekről

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások nyilvánosságra hozatali gyakorlatát érintő egyes kérdésekkel kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás kidolgozása során figyelembe vételre kerültek az Európai Bankhatóság (a továbbiakban: EBH) 2014. december 23-án kiadott, a nyilvánosságra hozandó információk 575/2013/EU rendelet 432. cikk (1) bekezdése, 432. cikk (2) bekezdése és 433. cikke szerinti lényegességéről, védett és bizalmas jellegéről, valamint közzétételi gyakoriságáról szóló iránymutatásai¹ (EBA/GL/2014/14, a továbbiakban: EBH iránymutatás).

Az MNB jelen ajánlás közzétételével biztosítja az EBH iránymutatásának való megfelelést.

Az ajánlás címzettjei azon hitelintézetek és befektetési vállalkozások (a továbbiakban együtt: intézmények), amelyek a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.), valamint a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.) alapján a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben (a továbbiakban: CRR) meghatározott nyilvánosságra hozatali előírások alkalmazására kötelezettek.

Az alkalmazás szintje tekintetében az MNB a jelen ajánlásban foglaltak követését egyedi és összevont alapon, a Hpt. és a Bszt. nyilvánosságra hozatali szabályaival összhangban várja el.

¹ EBA guidelines on materiality, proprietary and confidentiality and on disclosures frequency under Articles 432(1), 432(2) and 433 of Regulation No (EU) 575/2013

<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/937948/EBA+GL+2014+14+%28Guidelines+on+disclosure%29.pdf/ea55f6be-8d55-4bd4-bc74-ed77466823b9>

II. A nyilvánosságra hozatali politika

1. A CRR 431. cikk (3) bekezdése megköveteli, hogy az intézmények a nyilvánosságra hozatali követelményeknek való megfelelés érdekében és a nyilvánosságra hozatali megfelelésének értékelésére írásban rögzített nyilvánosságra hozatali politikával rendelkezzenek. Elvárt, hogy az intézmény a nyilvánosságra hozatali politikáját az általa végzett tevékenységek és az alkalmazott üzleti modell jellegével, nagyságrendjével, összetettségével és kockázataival arányos módon alakítsa ki. Az MNB a belső politikák konkrét formáját tekintve számos megoldást elfogadhatónak tart. Így a nyilvánosságra hozatali politika megfogalmazása is elképzelhető önálló dokumentumban, de más politikák vagy belső szabályzatok, eljárásrendek, ügyrendek, stb. részeként is.
2. Az MNB elvárja, hogy az intézmény nyilvánosságra hozatali politikája a jelen ajánlásban foglaltak figyelembe vételével:
 - a) kerüljön az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület által elfogadásra;
 - b) kerüljön rendszeresen felülvizsgálatra;
 - c) határozzon meg megfelelő eljárásokat a CRR 432. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti mentesítések alkalmazására (nem lényeges, bizalmas és védett információk közzétételétől való eltekintés lehetősége), valamint a nyilvánosságra hozatali gyakoriságának értékelésére, azok nyomon követhetősége érdekében;
 - d) rögzítse, hogy mely szervezeti egység, testület vagy bizottság felelős a c) alpont szerinti eljárások kialakításáért, működtetéséért és felülvizsgálatáért;
 - e) biztosítsa, hogy az érintett szervezeti egységek és funkciók (így különösen a kockázatkezelési és megfelelésség biztosítási funkció) véleménye a c) alpont szerinti eljárások kialakítása, működtetése és felülvizsgálata során figyelembe vételre kerüljön;
 - f) határozza meg, hogy a c) alpont szerinti eljárások tekintetében a végső döntés az irányítási funkciót betöltő testület feladata;
 - g) definiáljon megfelelő belső jelentési eljárásokat a c) alpont szerinti eljárásokkal kapcsolatban;
 - h) a mentesítésekkel kapcsolatban rögzítse az átláthatóság szintjét, valamint a nyilvánosságra hozatali megfelelési gyakoriságát.

III. Az információk lényegességének, védett és bizalmas jellegének értékelése

3. A CRR 432. cikk (1) bekezdése alapján az intézmények – az ott meghatározott kivételekkel – eltekinthetnek a lényegesnek nem minősülő, a felhasználók gazdasági döntéseit, értékelését nem módosító vagy befolyásoló információk közzétételétől. Ezzel összefüggésben elvárt, hogy az intézmény a lényegesség kritériumának való megfelelést rendszeresen, legalább évente értékelje annak érdekében, hogy megalapozottan dönthessen arról, hogy a CRR Nyolcadik rész II. címében meghatározottak közül egyes információkat nem hoz nyilvánosságra vagy épp ellenkezőleg, a jogszabályi előírások szerinti közzétételi körön túli, de az érintettek döntéseinek megalapozásához szükséges információkat is nyilvánosságra hoz.
4. Az MNB javasolja, hogy az intézmény az adott információ lényegességének meghatározásakor legalább az alábbi megfontolásokat vegye figyelembe:
 - a) a lényegesség releváns mutatók és kritériumok felhasználásával minőségi és mennyiségi szempontok alapján is értékelendő;
 - b) a lényegességet az egyes nyilvánosságra hozatali követelmények szintjén, és adott esetben összesített formában is értékelni szükséges, figyelembe véve bizonyos egyedi információk nyilvánosságra hozatalától való eltekintés kumulatív hatását is;
 - c) a lényegességet a nyilvánosságra hozatal időpontjában fennálló körülmények és tágabb összefüggések (például a gazdasági és politikai környezet befolyása) figyelembe vételével szükséges értékelni;
 - d) a lényegesség a feltételezett felhasználók igényei, valamint az alapján értékelendő, hogy az információ mennyire lehet releváns a felhasználók szempontjából;
 - e) a lényegesség az értékelt követelmény jellegének és céljának figyelembevételével határozandó meg;
 - f) a lényegesség értékelése függ az intézmény sajátosságaitól (üzleti modell, stratégia), tevékenységeitől, kockázataitól és kockázati profiljától, nem értékelhető automatikusan az intézmény mérete, a hazai piacon játszott szerepe vagy a piaci részesedése alapján;
 - g) a lényegesség megítélésének a méret csak az egyik aspektusa, a lényegesség kizárólag mennyiségi paraméterek vagy lényegességi küszöbértékek alapján történő értékelése általában nem megfelelő a nyilvánosságra hozatal szempontjából.
5. Az MNB elvárja, hogy a lényegesség értékelése során az intézmény fordítson különös figyelmet a következő kritériumokra:
 - a) annak a tételnek vagy elemnek (kockázatnak, kitettségnak) a mérete, a szabályozási, pénzügyi vagy jövedelmezőségi mérőszámok, illetve aggregátumok százalékában vagy névértéken kifejezve, amelyhez az információ kapcsolódik, és amely vonatkozásában a lényegességet értékelik;
 - b) annak az elemnek a (különösen a kitettség összegében vagy a kockázattal súlyozott eszköz összegében kifejezve) teljes kockázati kitettség alakulására vagy az intézmény

- átfogó kockázati profiljára gyakorolt hatása, amelyhez az információ kapcsolódik;
- c) az információ relevanciája az intézmény jelenlegi kockázatainak és szolvenciájának, valamint ezek alakulásának megértése szempontjából, figyelembe véve, hogy az információ közzétételétől való eltekintés nem eredményezheti a kockázatok időbeli alakulásának elfedését;
 - d) az információhoz kapcsolódó elem tekintetében az előző évhez képest bekövetkezett változás nagysága;
 - e) az információnak a kockázatok és közzétételi igények alakulásához, valamint a közzététellel kapcsolatos piaci gyakorlatokhoz való viszonya.
6. A CRR 432. cikk (2) bekezdése alapján az intézmények – az ott meghatározott kivételekkel – eltekinthetnek a védettnek vagy bizalmasnak minősülő információk nyilvánosságra hozatalától. Egy információ akkor minősül az intézmény szempontjából védettnek, ha annak nyilvánosságra hozatala gyengítené az intézmény versenypozícióját. Ide tartozhatnak a termékekkel vagy rendszerekkel kapcsolatos olyan információk is, melyeknek a versenytársak tudomására jutása csökkentené az intézmény e termékekben és rendszerekben lévő befektetéseinek értékét. Egy információ akkor minősül bizalmasnak, ha az ügyfelekkel szembeni kötelezettségek vagy egyéb, partnerekkel fennálló kapcsolatok titoktartásra kötelezik az intézményt. Valamely információ védetté vagy bizalmasá történő minősítését az MNB a következő szempontok figyelembe vételével várja el:
- a) csak kivételes esetekben kerülhet sor információ védetté vagy bizalmasá történő minősítésére;
 - b) valamely információ védetté vagy bizalmasá történő minősítése során nem elégséges általános okokra hivatkozni, elemzéssel alátámasztott konkrét indokokat szükséges felsorakoztatni annak alátámasztására, hogy valamely információ nyilvánosságra hozatala túlzott betekintést biztosítana az intézmény működésébe és ezáltal versenyképességének csökkenését eredményezné, illetve sértené az ügyfelek vagy partnerek jogait, vagy a titokvédelmi követelmények be nem tartását eredményezné;
 - c) a versenyképesség lehetséges csökkenését az intézmény által végzett tevékenységek sajátosságaival, nagyságrendjével, üzleti és földrajzi kiterjedtségével összefüggésben szükséges megítélni.
7. Valamely információ nem lényegessé, védetté vagy bizalmasá történő minősítése nem használható fel arra a célra, hogy az intézmény elkerülje az olyan információk nyilvánosságra hozatalát, amelyek kedvezőtlenül befolyásolják a megítélését.
8. A nyilvánosságra hozandó információk lényegességének, védett vagy bizalmas jellegének megítélése dinamikus koncepció, az idő múlásával, a kockázatok vagy a körülmények változásával szükségessé válhat az értékelés rendkívüli felülvizsgálata is.

IV. A mentesítésekkel kapcsolatos nyilvánosságra hozatal

9. Az MNB elvárja, hogy az intézmény a nyilvánosságra hozatal keretében nyilatkozzon arról a tényről, ha a lényegesség kritériumára hivatkozva nem tesz közzé bizonyos információkat.
10. Amennyiben az intézmény valamely információ esetében annak védett vagy bizalmas jellegére hivatkozva tekint el a nyilvánosságra hozataltól, az MNB a CRR 432. cikk (3) bekezdésében foglaltakon túlmenően elvárja annak közzétételét is, hogy az intézmény milyen típusú információ közzétételétől tekintett el.

V. A nyilvánosságra hozatal gyakoriságának meghatározása

11. A Hpt. 122. § (1) bekezdése és a Bszt. 123/A. § (3) bekezdése a közzététel kapcsán főszabályként éves gyakoriságot követel meg azzal, hogy a Felügyelet ennél gyakoribb nyilvánosságra hozatalról is dönthet. Erről az MNB – a Hpt., a Bszt. valamint a CRR előírása alapján az érintett intézmény tevékenységének volumenét, tevékenységi körét, más országokban való jelenlétét, több különböző pénzügyi szektorban való aktivitását, a nemzetközi pénzügyi piacokon, illetve fizetési, klíring- és elszámolási rendszerekben való részvételét, valamint a szavatoló tőkére, a kockázati kitettségekre és a gyors változásnak kitett eszközökre vonatkozó információk gyakoribb közzétételére vonatkozó lehetséges igényeket is figyelembe véve – elsősorban a következő kategóriák valamelyikébe tartozó intézmények esetében határoz:
 - a) az intézmény a mérlegfőösszeg alapján a három legnagyobb magyarországi székhellyel rendelkező intézmény közé tartozik;
 - b) az intézmény konszolidált eszközállománya – az Európai Központi Bank által a megelőző év december 31-i vonatkozási időpontra meghatározott devizaárfolyamon számolva – meghaladja a 30 milliárd eurót;
 - c) az intézmény eszközállományának megelőző négy évre vonatkozó átlaga meghaladja a bruttó hazai termék ugyanezen időszakokra vonatkozó átlagának 20%-át;
 - d) az intézmény CRR 429. cikk szerinti kitettség értéke – az Európai Központi Bank által a megelőző év december 31-i vonatkozási időpontra meghatározott devizaárfolyamon számolva – konszolidált szinten meghaladja a 200 milliárd eurót.
12. Az MNB-nek a Hpt. 122. § (1) bekezdése, illetőleg a Bszt. 123/A. § (3) bekezdése szerinti döntésétől függetlenül a CRR 433. cikke szerint maguknak az intézményeknek is értékelniük kell az évenkénti gyakoriságnál sűrűbb nyilvánosságra hozatali gyakorlat követésének szükségességét. A CRR-ben meghatározott információk összességének vagy egy részének az évesnél gyakoribb nyilvánosságra hozatalára vonatkozó döntés kapcsán az MNB elvárja, hogy különösen a 11. pontban meghatározott kategóriákba tartozó, vagy az üzleti stratégiájuk alapján az elkövetkező időszakban magukat azokba a kategóriákba pozicionál

intézmények mérlegeljék annak szükségességét, az ott megadott szempontokat is figyelembe véve.

VI. Az évesnél gyakoribb nyilvánosságra hozatal keretében történő közzététel

13. Elvárt, hogy az évesnél gyakoribb nyilvánosságra hozatali gyakorlatot követő intézmények – függetlenül attól, hogy az az MNB döntése vagy saját mérlegelés alapján kerül alkalmazásra – olyan típusú és részletezettségű (beleértve a devizális megbontást is) információkat tegyenek elérhetővé, amelyek konzisztensek az éves nyilvánosságra hozatal keretében elérhetővé tett információkkal, időben összehasonlíthatóak és biztosítják az intézmény kockázati profiljának piaci szereplők általi átfogó megítélését.
14. Az évesnél gyakoribb nyilvánosságra hozatali gyakorlatot a 11. pont a)-c) alpontja szerinti körbe tartozás indoka alapján követő intézmény esetében az MNB az alábbi információk félévenkénti nyilvánosságra hozatalát javasolja:
- a) a szavatoló tőkével, annak egyes elemeivel kapcsolatos információk és különféle tőkemutatók – az intézményekre vonatkozó szavatolótőke-követelmények 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti nyilvánosságra hozatala tekintetében végrehajtási technikai standardok megállapításáról szóló 2013. december 20-i 1423/2013/EU bizottsági végrehajtási rendelet IV. és V. mellékletének megfelelő sorai:
 - aa) elsődleges alapvető tőke (6. és 29. sor),
 - ab) kiegészítő alapvető tőke (36. és 44. sor),
 - ac) alapvető tőke (45. sor),
 - ad) járulékos tőke (51. és 58. sor),
 - ae) összes tőke (59. sor)
 - af) az egyes tőke aggregátumokhoz tartozó szabályozói kiigazítások összege (28.+43.+57. sor),
 - ag) elsődleges alapvető tőke megfelelési mutató (61. sor),
 - ah) alapvető tőke megfelelési mutató (62. sor),
 - ai) teljes tőkemegfelelési mutató (63. sor);
 - b) a CRR 438. cikk c)-f) pontjában meghatározott kockázattal súlyozott eszköz és tőkekövetelmény értékek a CRR 92. cikk (3) bekezdése szerinti kockázat-típusonként és a CRR 438. cikkében hivatkozott kitettségi osztályok szerinti bontásban;
 - c) a tőkeáttételi mutatóval kapcsolatos információk – az intézményekre vonatkozó tőkeáttételi mutató 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti nyilvánosságra hozatala tekintetében meghatározott végrehajtási technikai standardok²

² Az EBA által a Bizottság részére beterjesztett, a jelen ajánlás kihirdetése időpontja szerinti tervezet elérhetősége: <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/leverage-ratio>

I. és II. mellékletének alábbi elemei:

- ca) a számlálóként használt alapvető tőke (20. sor, az EU 23. sor szerint megkövetelt információ megadásával),
- cb) a nevezőként használt teljes kitettség (21. sor)
- cc) tőkeáttételi ráta (22. sor);
- d) a kockázati kitettségekkel kapcsolatos információk, különösen a belső modellekkel kapcsolatos, a CRR 452. cikk d)-f) pontja szerinti mennyiségi információk, külön azokra a kitettségekre, amelyek esetében az intézmény saját becslést használ az LGD-értékekre vagy a kockázattal súlyozott kitettség érték számításához a konverziós tényezőkre, és külön azokra a kitettségekre, amelyekre nem;
- e) a gyors változásoknak kitett egyéb eszközökkel vagy a CRR Nyolcadik részének hatálya alá tartozó olyan eszközökkel kapcsolatos információk, amelyek a jelentési időszakban jelentős változásokat produkáltak.

15. Az éves közzétételnél gyakoribb nyilvánosságra hozatali gyakorlatot a 11. pont d) alpontja szerinti körbe tartozás indoka alapján követő intézmény esetében az MNB

- a) negyedéves gyakorisággal várja el a 14. pont a), c) és e) alpontjában meghatározott információk,
- b) féléves gyakorisággal várja el a 14. pont b) (a kitettségi osztályok szerinti bontás nélkül) és d) alpontjában meghatározott információk, valamint az intézményekre vonatkozó tőkeáttételi mutató 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti nyilvánosságra hozatala tekintetében meghatározott végrehajtási technikai standardok³ szerinti valamennyi információ nyilvánosságra hozatalát.

16. Amennyiben valamely, a 11. pontban megadott kategóriába eső intézmény a 14. pont szerinti információk tekintetében nem alkalmaz az évesnél gyakoribb nyilvánosságra hozatali gyakorlatot, az MNB elvárja, hogy ezt a tényt az intézmény – indokolással együtt – az éves közzététel keretében ismertesse.

VII. A nyilvánosságra hozatal módja

17. Az MNB elvárja, hogy az évesnél gyakoribb nyilvánosságra hozatali gyakorlatot követő intézmény a VI. fejezet szerinti információkat a tárgyidőszakot (negyedév, félév) követő 60 napon belül tegye a nyilvánosság számára elérhetővé.

18. A hitelintézetek esetében a Hpt. 263. § (3) bekezdése alapján követelmény, hogy az éves

³ Az EBA által a Bizottság részére beterjesztett, a jelen ajánlás kihirdetése időpontja szerinti tervezet elérhetősége: <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/leverage-ratio>

beszámoló könyvvizsgálata keretében a könyvvizsgáló a nyilvánosságra hozott információk és adatok tartalmát, valamint értékbeli helyességét ellenőrizze. Az MNB ezen előírás érvényre juttatását a VI. fejezet szerinti köztes közzétételek során nem feltétlenül tartja szükségesnek, ugyanakkor ösztönzi azt.

19. Javasolt, hogy az intézmény a jelen ajánlás szerinti valamennyi közzétételi elvárásnak a honlapján vagy azon az internetes felületen keresztül tegyen eleget, amelyen a számviteli beszámolóját is nyilvánosságra hozza.
20. Az MNB a VI. fejezet szerinti és az éves közzététel során is elvárja, hogy az intézmény internetes felületéről könnyen elérhetőek legyenek a jelen ajánlás szerinti és a CRR Nyolcadik részének való megfelelés érdekében nyilvánosságra hozandó információk és lehetőleg központi, jól látható helyen kerüljenek elhelyezésre.
21. Elvárt továbbá, hogy az intézmény a jelen ajánlás szerinti és a CRR Nyolcadik részének való megfelelés érdekében nyilvánosságra hozandó információkat olyan formában tegye közzé, hogy egyértelműen beazonosíthatóak legyenek a prudenciális szempontú nyilvánosságra hozatal egyes tartalmi elemei (kockázatkezelés, szavatoló tőke, tőkekövetelmények, kitettségek, javadalmazás, stb.).
22. Jó gyakorlatnak tekintendő az a több intézmény által önkéntes alapon követett eljárás, amely szerint az intézmény a nyilvánosságra hozatali előírásoknak való megfelelést szolgáló jelentését tájékoztatásul eljuttatja el az MNB részére.

VIII. Záró rendelkezések

23. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
24. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
25. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az

ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.

26. Az MNB a jelen ajánlás alkalmazását 2016. január 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke